

AHOGY TETSZIK

A MAGYAR HÍRLAP

hét végi magazinja
Szerkeszti: Gréczy Zsolt

Szörényi Levente

szertörténelmünkben
eltűnt száz év. A zeneszerző
azt szeretné, ha 2007 Árpád
fejedelem éve lenne.
26. oldal

Juszt László beszél

a pereiről, a kereskedelmi
és a közszolgálati televízió
helyzetéről és arról, hogy
megszüntette a barátfelvételt.
28. oldal

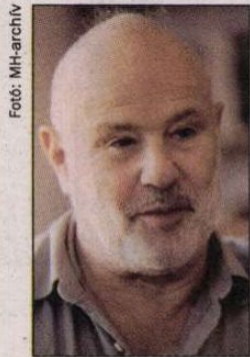

Pege Aladár sajnálja,

hogy későn jött a rendszer-
váltás. Bögőművésznünk
saját maga finanszírozta
lemezei megjelenését.
30. oldal

ÉÖRSI ISTVÁN

NINCS KEDVEM sem jajveszékelnem, sem mennődörögni amiatt, hogy a jelenleg uralmon lévő a törvényeknek és előírásoknak fittyet hányva állítanak emléket az Andrássy úton a nyilas és az ávos rémuralomnak. Miért ne tegyék? Ennek a kormányknak csaknem négy év alatt egyetlenegyszer sem kellett megbánnia, ha imádott passziójának hódolva törvényt szegett. Még a számára kedvezőtlen bírói ítéletek sem bátorítanították el – gondolok például a metróperre –, mert kifinomult ösztönökkel megérezte, hogy előbb-utóbb olyan bíróság elé kerül a vitás ügy, mely a kormány álláspontját azonosítja majd a törvényesség követelményeivel. Közönyös vállrándítással hányt fittyet a törvényeknek – gondolok például arra a nagyvonalúságra, ahogy figyelmen kívül hagyta a már épülő Nemzeti Színházzal kapcsolatos kötelezettségeket, köztük az építészeti pályázat eredményét. A Simicska–Schlecht-ügygel és szétágazó folyamányaival vagy a Fidesz-

Éörsi:
„az iszonyat
jelképei ma is
alkalmasak
arra, hogy
sebeket
üssenek”

székház eladásából fakadó jogi bonyolalmakkal, például Orbán bácsi bányáival, már régóta nem illik untatni a nagyérdemű olvasót. Pedig a főpért, amelyet ebben az ügyben rendeztek, valamikor tanítani fogják. A bíróságot nem érdekelte a mocskáradat, amely a székház eladása után elárastotta a Fidesz közeli uralkodó családok többségét, továbbá a barátok, osztálytársak táborát. Sőt még a mocskáradattal előntötteket sem érdekelte ez; meg sem próbálták tisztára mosni magukat. Csak egy a tényállás szempontjából harmadrendű fontosságú fogalmazási hibát kifogásoltak. Ezt a hibát a velük szemben álló fél követte el. Hogy, hogy nem, a bíróság is csak ebben a hibában talált kivétnevet.

Ha valamely bíróság mégis a Fidesz-
fiúk ellen döntött, akkor ezek majmot
csináltak belőle. Az Alkotmánybíróság
kimondta, hogy a parlamenti ülésrend
megváltoztatásához kétharmados többség
kell. A Fidesz-fiúk vigyorogva bólintottak.
Korábban hetente ülésezett a parlament,
de most, amikor az Alkotmánybíróság
döntése megszületett, már háromhetente
ülésznek. Ők törvénytisztelek, tehát ezt a
háromhetes ülésezést nem is változtatják meg,
nem, nem, soha többé. Így alkották meg lépésről lépésre
a folyamatos törvénytelenység állapotát.
Megfélemlítették az ügyészi és bírói kart,
korlátozták a hatalmi ágak önállóságát,
bedarálták a legfőbb bírót, lemondatták
a legfőbb ügyészt, majd egy nyegle párt-
katonát neveztek ki a helyére, aki annak
sem érzi szükségét, hogy a látszatra
ügyeljen. Ezért aztán a kormányzat már
minimális kockázat nélkül is áthághatja a
törvényeket és az előírásokat.

Törvénszegés a többpártrendszerben

Ilyen előzmények után nevelésnek tartanám, ha azon sopánkodnék, hogy az úgynevezett Terror Házát jogszertű építési engedély nélkül húzzák fel. Majd meglesz a jogszertű engedély is. Hiszen, mint olvasom, maga Grespik László, a fővárosi közigazgatási hivatal vezetője – amíg az volt – dönthetett volna ebben az ügyben, akit politikailag elegendő azzal jellemezni, hogy MIÉP-es képviselőjelölt, szellemi képességeiről pedig egyáltalán nem érdemes az igazságnak megfelelően nyilatkozni, mert ezt azért megérti, és akkor bírósághoz fordul.

„Mit szólnak majd a terrorok áldozatai, ezek hozzátartozói, leszármazottai vagy az iszonyattal bármilyen okból konfrontálódni nem akaró, vagy nem tudó emberek a tolatkodó kegyeletnek ehhez a visszataszító megnyilatkozáshoz?”
– Terror Háza Mindennapi élet terme. Az épület február 24-én, a kommunizmus áldozatainak emléknapján nyílik

Fotó: Sárközy György

A terror és az ő háza

De ha Grespik úr, vélhetően ugyancsak megbízható utódja valami csoda folytán mégsem adná meg az építési engedélyt, akkor sem lehet már lebontani, ami felépült. Vagy ha le lehet bontani, akkor azokat ítéli majd el a közvélemény, akik a hárommilliárdos költséggel járó beruházást újabb horribilis ráfordítás útján megsemmisítik.

Vagy azon háborogjak, hogy az építkezést cseppet sem zavarja a kerületi építési hatóság elutasító végzése, valamint a terézvárosi főépítész és a tervtanács jövahagyásának hiánya? Esetleg azon, hogy egy Mikus-művet szórazokozottságukban a jogtulajdonos engedély nélkül építettek be múzeumukba? Külön-külön semmin sem érdemes háborogni. Ha bármilyen részletmegoldást kifogásolnék, jóváhagynám a törvények és az egészséges ízlés ellen elkövetett egész pályás letamadást. A Fidesz-uralomban az utókor meggyőződése szerint azt csodálja majd leginkább, hogy törvénszegéseit többpártrendszeri keretek között sem leplezte. A nyílt törvénszegés félelmet gerjeszt. Vajon nem kell-e rettegni az olyanoktól, akik nem titkolják, hogy a törvények fölött állnak? A VI. kerületi jegyző engedélyvel megépítik a Terror Házát egy olyan területen, amely a főváros. Ez stílusos eljárás, mert az ily módon emelt épület terrorizál. De terrorizál, ha a leírásoknak hinni lehet, esztétikai mondandója is. Úgynevezett pengefalat húznak fel az Andrássy út és a Csengery utca sarkán, mely a járda egy részét is elfoglalva akadályozza majd a gyalogosforgalmat. A maradék járdát ezen a részen fekete gránitral cserélik fel, és ide vetítenek egy ótágú csillagot, egy nyilaskeresztet, és a „Terror” feliratot oly módon, hogy a pengefal meghosszab-

bított párkányából kivágják ezeket a formákat.

Ez az esztétikai elképzelés még terrorisztikusabb, mint a megvalósításához szükséges törvénszegések. Az iszonyat jelképei ma is alkalmasak arra, hogy sebeket üssenek. Mit szólnak majd a terrorok áldozatai, ezek hozzátartozói, leszármazottai vagy az iszonyattal bármilyen okból konfrontálódni nem akaró, vagy nem tudó emberek a tolatkodó kegyeletnek ehhez a visszataszító megnyilatkozáshoz? A fővárosi Fidesz-frakció vezetője, Tirts Tamás arra hivatkozik, hogy másutt is, például Franciaországban vagy Németországban berendeztek olyan emlékhelyeket, amelyek felhívják a figyelmet a XX. század szegényfoltjaira. De kiknek a figyelmét hívják fel?

Nézzén mindenki nyilaskeresztet?

Csakis azokat, akik úgy döntenek, hogy megtekintik ezeket a helyeket. Mindenkinek a jogát biztosítani kell arra, hogy maga döntse el: van-e kedve konfrontálódni a rémségekkel, és ha igen, akkor mikor, milyen mértékben és milyen formák között. Miért kelljen nyilaskeresztet szemlélennie annak, aki a szomszédos Lukács kávéházban meg akar inni mondjuk egy kapucsinót?

En magam jártam az auschwitzi és a buchenwaldi múzeumban, és elolvastam sok könyvet és dokumentumot a gulag hétköznapjairól. Néhány helyszínt hazai börtönökben ismertem meg, bentlakói minőségemben – bár ezek, el kell ismerem, az én időmben már nem szívtak magukba annyi iszonyatot, mint az Andrássy út 60. épülete mindkét fénykorá-

ban. Amszterdamban és Mantuában megnéztem az inkvizíció tortúráinak emlékeit őrző múzeumokat. Nemrégiben Hamburg egyik újonnan kiépült kikötői negyedében is megcsodáltam egy óriási épületet, amelyben elhelyeztek egy ilyen múzeumot, egyéb látványok között. (Apropó, inkvizíciós múzeum: nem volna kedve a miniszterelnök kedvenc történetész asszonyának ilyet is felállítani mondjuk az esztergomi bazilika tőszomszédságában? Ki lehetne vetíteni rá egy olyan képet, amelyet a mantuai múzeumban láttam: egy férfi lóg fejével lefelé, szétfeszített lábait póznához láncolták, két egyházi hivatalnok pedig éppen fűrészelik ketté; a fűrészfoga eltűntek már az áldozat alfelének vájójában.) A múzeumok közös jellemvonása, hogy falak között tárolják a rémségeket. Ha mégis szabad téren tekinthetők meg a látványok, mondjuk egy haláltábor és létesítményei, akkor az érdeklődőknek ki kell oda zarándokolniuk – nem kapnak belőle az utcán vagy bárhol kóstolót, ha nincs rá étvágyuk.

Ez esetben azonban épp a kóstoló a lényeg. A jogi visszaélések kiküszöbölhetetlenek, már csak az idő hiánya miatt is. A Terror Házát ugyanis okvetlenül meg akarják nyitni még a választás előtt, február 24-én, a kommunizmus áldozatainak emléknapján. Ez is jó ötlet, bár meg sem közelíti szerettett államelnökünk leleményét, aki a választás időpontját úgy jelölte ki, hogy húsvét éppen a két forduló közé essen. Így ugyanis a papok közül azok, akik erre kedvet éreznek, az első forduló eredményétől függően Krisztus feltámadásának ünnepét ideghirdetésen kívül pártpreferenciáik hirdetésére is felhasználhatják. Ilyen finom, jó ötlet nem telhetett ki Schmidt Máriától, se tudós barátai-

tól, de azért az említett emléknap sem kutyta. Sok figyelemre méltó párhuzamot lehet majd kiötlölni a két Péter (Péter Gábor és Medgyessy Péter) csapatainak egymás mellé állításával. Kolosváry-Csurka úrnak pedig nem kell felnie: a régi és az új nyilasok mély összetartozásáról a kormányzóknak nem beszél majd ezen a napon.

A XIX. századi polgárosodás és a terror aurája

Épül a Terror Háza, erőszakosan, törvénytelenül, gyorsan és drágán. Közvetlen célja az, hogy a kormányzó párt érdekében instrumentalizálja a nyilasok és ávosok áldozatainak iszonyatos szenvedését. Az építkezés módja terrorisztikus, várható esztétikai kisugárzása szintén, és máris nyilvánvaló, hogy a végeredmény nem simul majd be annak a XIX. század végi polgárosodó szellemiségét sugárzó útnak a hangulatába, amelyen elhelyezik. Belesimul viszont abba a hangulatba, amelyet a kormányzat áraszt. Szombat éjszaka megnéztem a beállványozott épületet. A járdát munkába fogták már. Láttam a pengefal körvonalait, és az utcasarok fölött a magasban a derékszögű párkányt a jelképekkel és felirattal. A bérvecé falának támaszkodva egy munkás vagy talán ör vizelt ábrándosan az éjbe. Különösen stílusosnak találtam a jól táplált, őrző kutyát, aki viszont engem nézett meg, szerencsére kerítés mögül.

(Schmidt Mária történész, leendő főigazgató véleményét a múzeummal kapcsolatban az MH Online-on olvashatják – 2002. jan. 2.)